

Izredno lepa čednost.

7. Vzroki nehvaležnosti.

Čudno! Tako lepa čednost je hvaležnost do Boga in do ljudi, pa je vendar toliko nehvaležnikov na svetu. Od kod to? Več je vzrokov, iz katerih prihaja grda nehvaležnost. Oglejmo si vsaj nekatere najimenitnejših, da jih bomo znali pravočasno odstranjati.

1. Večkrat je vzrok nehvaležnosti — neolika-nost. V dobrih hišah učijo otroke že v zgodnji mladosti, kako se morajo zahvaljevati Bogu in ljudem za prejete dobrrote. Večkrat jim pripovedujejo, kako naj se dostojno vedejo v cerkvi in pred ljudmi, ter še posebej zatrjujejo, kako se morajo zahvaljevati za vse darove, katere prejemajo od Boga in ljudi. Pa dobri starši tudi skrbno pazijo, ali otroci izpolnjujejo njih ukaze. Pa kaj pomaga, ko je pa toliko otrok na svetu, ki nimajo poslušnih ušes za lepe nauke svojih vzgojiteljev!

Španski kralj Alfonso je opazil, da nekateri njegovih plemičev ne molijo nič pred jedjo in po jedi. To zelo užali dobrega kralja; zato sklene na poseben način jih poboljšati. Povabi jih na kosilo h kraljevi mizi. Vsi veseli radi tolike časti se lepo oblečejo in pridejo točno ob določeni uri. Kralj jih prijazno sprejme in jim odkaže sedeže blizo sebe. Potlej pa kar sede in začne jesti ter nalašč opusti molitev pred jedjo; seveda se tudi izmed povabljenih plemičev nobeden ne zmeni za molitev. Med kosilom pa pride neznan berač in meniničebinič sede za mizo pa je in pije, ne da bi koga prosil dovoljenja; še pogledati noče nikogar. Plemiči osupnejo in strmé radi tolike predrznosti in surovosti in že so pripravljeni, da bi iz obednice vrgli neotesanega gosta. Kralj se kaže tudi užaljenega zavoljo take divje predrznosti in vpraša služabnike, je li kaj prosil koga, če se sme pridružiti h kraljevi mizi. Odgovoré mu, da ne. Plemiči ga že hočejo zgrabiti; kralj pa zapové, naj mirujejo. Ko se je berač najedel in napil, si obriše usta ter zapusti dvorano, ne da bi koga pozdravil ali zahvalil. Zdaj ne morejo plemiči

najti dovolj besedi, da bi označili to ostudno predrznost in divjo neolikanost beračevo. Nato pa vstane kralj in resnobno reče: „Vi ste nevoljni in ogorčeni radi predrznosti tega berača, in sicer po pravici! Pa mar li vi delate drugače? Ali se vi, ki hočete biti olikani, vi, ki ste iz najstarejših plemenitih rodovin na Španskem, ne vedete enako predrzno in nesramno proti Bogu, kakor ta berač, katerega ste hoteli vreči iz moje palače zato, ker je kar jedel in pil, pa nič prosil in se nič zahvalil? Ali ni to nesramno žaljenje Najvišjega, če sprejemate njegove dari, jed in pijačo, brez prošnje, brez zahvale? To mora biti drugače!“ Kar okameneli so plemiči in odslej niso več zanemarjali molitve pred jedjo in po jedi.

Kaj ne, berač je bil neolikan, ker se ni zahvalil kralju za kosilo, plemiči pa so bili še bolj neolikani, ker se jim ni zdelo vredno, da bi zahvaljevali Boga za njegove darove. Neotesani, neolikani in surovi, pravi divjaki bi bili tudi vi, ako ne mislite biti hvaležni svojim dobrotnikom v nebesih in na zemlji.

2. Čestokrat je nehvaležnosti kriva lahkomisljenost, malobrižnost in lenoba. Ljudje navadno niso hudobni in zanikarni iz veselja do hudobije, marveč zato ne izpolnjujejo božje postave, ker se jim ne ljubi, ker se nočejo premagovati, ker se nočejo truditi. Šaj je Jezus sam rekel: „Volja je dobra, meso je slabo.“ Kakor druge dolžnosti, tako opuščajo tudi hvaležnost taki površni, zanikarni in leni ljudje.

Torej vneti in goreči bodite za vse dobro, in prepričan sem, da si boste v veliki meri pridobili prelepo čednost — hvaležnost. No, saj radi lenobe vas mislim še posebej vzeti v roke, kadar se ponudi priložnost.

3. Navadno pa je nehvaležnosti kriva splošna izprijenost srca. Srce, v katerem vladajo grde strasti mesto čednosti, nima nikakoršnega prostora za lepo hvaležnost.

Med vsemi strastmi pa je hvaležnosti najbolj nasprotna prevzetnost. Prevzetnik vse dobro sam sebi pripisuje, svoji pridnosti, svojemu prizadevanju; nehvaležen je najprej Bogu. Zato sem že rekel o drugi

priložnosti, da prevzetnost hudobnih angelov v nebesih je bila pravzaprav nehvaležnost, ker niso hoteli ponižno priznati, da svoje tako velike prednosti so prejeli od Boga in da le njemu se imajo zahvaliti za vse, kar so in kar imajo. Prevzetnež pa tudi ne priznava dobrot, ki jih prejema od zemeljskih dobrotnikov, marveč ošabno si domišlja, da mu morajo dajati ali streči. Prevzetni in izprijeni otrok si misli in govori: „Saj oče in mati mi morata dati, morata skrbeti zame, saj sem domač.“ Prevzetni in zlobni kristjan se šopiri in govori: „Zakaj bi bil hvaležen duhovnikom, saj so za to poslani, saj je to njih dolžnost, da skrbé za naše duše.“ Prevzetni in popačeni učenec se že vzdiguje, češ: „Čemu bi bil hvaležen učiteljem, saj so zato nastavljeni in plačani, da nas učé.“ Še ošabni in zane-marjeni berač modruje: „Bog je ustvaril svet za vse ljudi; bogatirji so dolžni, da nas podpirajo, zakaj bi jim neki moral biti še hvaležen?“ Sploh prevzetnjak méni, da so le drugi dolžni streči njemu, on pa ne drugim; še veseli naj bodo, da jim ne stori nič hudega.

Prav lepo nam opeva to žalostno resnico Stritar v basni o volku in žrjavu:

V goltancu kost je volku obtičala,
Izpraviti nikakor ni se dala.
Zdravnika išče; pride mu žrjav. —
„Pomagaj! Dal ti bodem, kar je prav.“
Žrjav veli: „Odpri, kar moreš, žrelo!“
In s kljunom seže vanje, z glavo celo,
Ter kost izdere. — „Zdaj plačilo moje!“
Volk nehvaležni drugo zdaj zapoje:
„Ni to dovolj plačila, da sem glavo
Iz žrela pustil celo ti in zdravo?“



Pevaj, pevaj!

Pevaj, pevaj
Ptíček ti,
Saj si lahko
Brez skrbi.

Prosto skačeš
Naokrog,
Hrane dá ti
Dobri Bog.

Da bi jaz bil
Kakor ti,
Pel bi hvalo
Mu vse dni!

Taras Vaziljev.

